

مذمت حقوق

دوره ۵ - شماره ۱۰ - بهار ۱۴۰۱

شماره چاپی: ۱۸۴۱ - ۳۷۸۳
شماره الکترونیکی: ۱۹۲۲ - ۳۷۸۳

- مسئولیت مدنی کارشناس رسمی دادگستری در حقوق ایران و فرانسه با تاکید بر رویه قضایی حسن بادی‌نی، سپیده راضی، محمد مهدی پور
- همدلی‌های سعدی شیرازی با آموزه‌های حقوق عمومی مدرن مجید نجارزاده هنجنی
- حمایت کیفری از حق بر محیط‌زیست شیما نادری، مجید مطلبی
- تبیین نقش جامعه مدنی در تحقق حقوق شهروندی فرزانه دشتی، عبدالکریم شاحیدر
- آثار افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی در حقوق ایران و آمریکا افشین مجاهد
- چالش‌های قضایی مقابله با جرایم زیست محیطی در حقوق کیفری ایران اسماعیل کشکولیان، عباس شیخ الاسلامی
- رویکرد حقوق هوایی بین‌المللی نسبت به مسئولیت ناشی از نشر ویروس کرونا در حمل و نقل هوایی یگانه سادات صفوی
- آثار قراردادهای دولتی در حقوق ایران و انگلستان محمدرضا پورپور
- میانجیگری، نظام عدالت مشارکتی، نسل سوم نظام عدالت کیفری و حقوق اطراف دعوا صادق فتیلی، سید محمد صالحی
- ارزش و اعتبار نظریه کارشناسی در حقوق ایران و فرانسه سید جعفر هاشمی باجگانی، میثم سبحانی
- رویکرد سیاستگذاری‌های زیست محیطی در کاهش مخاطرات؛ راهبردها و رهیافت‌ها زهرا طلیعه علیا، داوود خرم دل
- قواعد فقهی کارا در مسئولیت اتلاف عمر اشخاص حمید سلیمانی، رحیمه عباسی بناری
- نقش نهادهای سازمان ملل متحد در پیشگیری از آلودگی‌های محیط زیستی ناشی از پسماندها به منزله امنیت زیست جهانی رستم علی اکبری، سید مهدی موسوی
- مبانی تصحیح قراردادهای غیرمعمود با تمسک به اطلاقات و عمومات شرعی سید علیرضا امین
- فناوری‌های نوین باروری-زیستی و حقوق کودک؛ درآمدی بر آینده کودکی در ایران مریم شعبان
- آسیب شناسی کیفرگذاری موجود در جرایم خانوادگی موضوع کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) مصوب ۱۳۷۵؛ از تبیین آسیب‌ها تا ارائه راهکارها مهدی مقفری اناری، محمد امینی زاده، علی عارفی مسکونی
- مجرای اصل صحت در معاملات با تاکید بر امکان جریان آن در شبهات حکمیة مانده چینی ساز، امید محمدی، قاسم شعبانی
- پیرامون نظریه بطلان تحقیقات مقدماتی در فرآیند دادرسی کیفری ایران (با توجه به قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۰۴) مسعود فدائی دهچشمه، امیر سلیمانی، حمیرا طاهری
- تأملی بر قانون حاکم بر تعهدات قراردادی عقد بیمه در ایران و ایالات متحده آمریکا فرزاد گرمی کلمتی، حامد بابانی
- بررسی تأسیس بیلمنت در نظام حقوقی انگلستان، ایالات متحده آمریکا و تطبیق آن با نهاد امانت در حقوق ایران نسترن ارزانیان، مهساسادات نبوی
- معیار تفکیک جرم آدم‌ربایی از جرایم مشابه در نظام کیفری ایران احمدرضا امتحانی، جواد نادری عوج بغزی، علی پایدارفرد
- درآمدی بر اصول و موانع استرداد مجرمین در حقوق بین الملل رضا علی پناه
- آثار کرونا بر عدالت کیفری اطفال و نوجوانان با نگاهی به حقوق ایالات متحده آمریکا پیمان دولتخواه پاشاکی
- جلوه‌های تغییر در سیاست کیفری افتراقی جرائم نیروهای مسلح ایران و ایالات متحده آمریکا با روش کیفرزدانی و جرم زدایی پاسر شاکری، علیرضا صالحی، غلامحسین رضایی

the Role of UN Agencies in Preventing Environmental Pollution from Waste as Global Biosecurity

نقش نهادهای سازمان ملل متحد در پیشگیری از آلودگی‌های محیط زیستی ناشی از پسماندها به منزله امنیت زیست جهانی

Rostam Ali Akbari
PhD in Criminal Law and Criminology, Lecturer at Bakhtar Ilam University, Ilam, Iran (Corresponding Author)

رستم علی اکبری
دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، مدرس دانشگاه باختر ایلام، ایلام، ایران
(نویسنده مسئول)

rostamaliakbari.phd@gmail.com
<http://orcid.org/0000-00002-2916-5613>

Sayed Mehdi Mousavi
PhD student in Criminal Law and Criminology, Islamic Azad University, Tabriz Branch

سید مهدی موسوی
دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، تبریز، ایران

mehdi6525@yahoo.com

Abstract

The environment is a place for human survival and development, and without a healthy environment, the human soul will not achieve growth and excellence. Unfortunately, in the process of development and industrialization, countries have not paid much attention to environmental protection and in the process of profitable economic and industrial activities, environmental protection has not had an acceptable position. In this context, the issue of waste and waste disposal management has become one of the serious environmental issues. Disposal of waste in the marine and non-marine environment has caused problems such as various diseases and the destruction of some ecosystems such as seas, wetlands and forests. These problems have prompted the international community to use all available means to address them. In this regard, the process of paying attention to environmental pollution caused by waste began in earnest in the 1970s, which led to the ratification of numerous international instruments and the cooperation of international governmental and non-governmental organizations to deal with waste. Governments also sought to work diligently with the international system to develop their domestic laws in this area, given the adverse effects of waste on their economic, social, political and cultural conditions. The method of the present research is descriptive-analytical.

Keywords: United Nations, Environmental Pollution, Waste, Resolutions, Conventions.

چکیده

محیط زیست مکانی برای بقا و رشد و نمو بشر بوده و بدون برخورداری از محیط زیستی سالم روح انسان به رشد و تعالی دست نخواهد یافت. متأسفانه در روند توسعه یافتگی و صنعتی شدن کشورها چندان به حفاظت از محیط زیست توجه نشده و در فرایند فعالیت‌های اقتصادی و صنعتی سودآور حمایت از محیط زیست از جایگاه قابل قبولی برخوردار نبوده است. در این چهارچوب مسئله پسماندها و مدیریت دفع آن‌ها به یکی از مسائل جدی محیط زیستی تبدیل شده است. تخلیه پسماندها در محیط زیست دریایی و غیردریایی موجب بروز مشکلاتی همچون ایجاد امراض گوناگون و نابودی برخی از اکوسیستم‌ها از قبیل دریاها، تالاب‌ها و جنگل‌ها گردیده است. این مشکلات جامعه بین‌المللی را واداشت تا تمام ابزارهای موجود برای مقابله با آن‌ها را به کار بندد. در همین راستا روند توجه به آلودگی‌های محیط زیستی ناشی از پسماندها به‌طور جدی از دهه ۱۹۷۰ میلادی آغاز گردیده که منجر به تصویب اسناد متعدد بین‌المللی و نیز همکاری سازمان‌های بین‌المللی دولتی و غیردولتی برای مقابله با پسماندها گردید. همچنین دولت‌ها با ملاحظه اثرات ناگوار پسماندها بر شرایط اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی خود سعی نمودند تا همگام با نظام بین‌الملل در توسعه قوانین داخلی خود در این زمینه کوشا باشند. روش تحقیق حاضر به صورت توصیفی-تحلیلی است.

واژگان کلیدی: سازمان ملل متحد، آلودگی محیط زیستی، پسماندها، قطعنامه‌ها، کنوانسیون‌ها.

Received: 2022/03/01 - Review: 2022/05/19 - Accepted: 2022/06/11

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۳/۰۱ - پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۵/۱۹ - پذیرش نهایی مقاله: ۱۴۰۱/۰۶/۱۱

ارجاع:
<p>علی اکبری، رستم؛ موسوی، سید مهدی؛ (۱۴۰۱)، نقش نهادهای سازمان ملل متحد در پیشگیری از آلودگی‌های محیط زیستی ناشی از پسماندها به منزله امنیت زیست جهانی، تمدن حقوقی، شماره ۱۰.</p>
<p>Copyrights: Copyright for this article is retained by the author (s) , with publication rights granted to Legal Civilization. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0) , which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.</p>
 <p>CC BY-NC-SA</p>

مقدمه

رشد جهانی نگرانی‌های عمومی در خصوص محیط زیست، یکی از مهم‌ترین تحولات در دهه‌های اخیر بود است. پدیده جهانی‌سازی، به متصل شدن جوامع و سرنوشت محیط زیستی آن‌ها، به شکلی بی‌سابقه کمک شایانی کرده است. درعین حال مشکلات محیط زیستی به شکل فزاینده‌ای از مرزهای ملی فراتر رفته و خسارات قابل توجهی به سلامت زمین وارد کرده است. ازاین‌رو توسعه و تدوین قوانین و نظام‌های حقوقی مؤثرتر در خصوص محیط زیست در سرتا سر جهان به مسئله‌ای بحرانی برای جهت‌دهی رشد و توسعه اقتصادی در مسیر پایداری محیط زیستی تبدیل شده است (طیبی، ۱۳۹۹، ۶۰).

مقوله محیط زیست و آسیب‌های زیست‌محیطی و اثرات جبران‌ناپذیر آن تمام جوامع بین‌المللی را به منظور حفاظت از محیط زیست بسیج نموده است. خسارت‌های محیط زیستی و طرق جبران آن و نیز پیشگیری از این خسارت‌ها امروزه از عهده دولت‌ها خارج است و نیاز به یک سیستم یکپارچه و هماهنگ است تا بتواند با اهدافی خاص و چهارچوبی منسجم در این امر مهم گام بردارد؛ بنابراین در این میان نقش سازمان‌های بین‌المللی پررنگ‌تر می‌شود. این سازمان‌ها با عضویت دولت‌ها یا حتی دیگر سازمان‌های بین‌المللی در آن بیش از پیش وظایف سنگینی را در مقوله حفاظت از محیط زیست ایفا می‌کنند.

امروزه دولت‌ها نیز سعی بر این دارند که مشکلات محیط زیستی خود را در چهارچوب سازمانی حل نمایند زیرا هزینه حفاظت از محیط آن قدر سنگین است که به‌تنهایی قادر به انجام آن نمی‌باشند و نیز

سازمان‌های بین‌المللی با ارکان خاص، ساختار و چهارچوبی منظم به طریق مطلوب‌تری می‌توانند در این زمینه گام بردارند، اما باید این نکته را خاطر نشان ساخت که حضور پررنگ سازمان‌های بین‌المللی دولتی در عرصه محیط زیست به تنهایی برای پاسخ‌گویی به نیازهای محیط زیستی بشر کافی نمی‌باشد. امروزه مردم و نیز سازمان‌های غیردولتی نقش پررنگی را در اکثر موضوعات حقوق بین‌الملل به‌خصوص حقوق بین‌الملل محیط زیست بازی می‌کنند. دست یافتن به محیط زیستی سالم بدون حضور فعال مردم و سازمان‌های مردم‌نهاد تقریباً غیرممکن است. در سراسر جهان مردم با عناوینی چون انجمن، گروه، یا سازمان مجموعه‌ای را تشکیل داده تا با کمک یکدیگر بتوانند معضلات محیط زیستی را حل نمایند. از آنجاکه تعداد مردم از دولت‌ها بیشتر است، بیش از پیش می‌توان به نقش ارزنده این سازمان‌ها در حفاظت از محیط زیست پی برد. این سازمان‌ها با اعضای غیردولتی و از تمام کشورها و بودجه مستقل توانسته‌اند گام‌های مهمی را همانند سازمان‌های بین‌المللی در عرصه حفاظت از محیط زیست بردارند. البته در این میان ذکر این نکته ضروری است که عملکرد برخی از کشورهای موفق در زمینه حفاظت از محیط زیست می‌تواند الگوی مناسبی برای دیگر کشورها و نیز سازمان‌های بین‌المللی که دولت‌ها عضو آن هستند باشد. دولت‌های موفق در عرصه حفاظت از محیط زیست می‌توانند تجارب ارزشمندی را در اختیار دولت‌هایی بگذارند که به تازگی در این زمینه قصد برداشن گام‌های جدی دارند.

۱- نقش برخی از نهادهای سازمان ملل متحد در جهت پیشگیری از آلودگی‌های محیط زیستی ناشی از پسماندها

حقوق بین‌الملل محیط زیست در چند دهه اخیر رشد فراوان نموده است. با وقوع انقلاب صنعتی و رشد و بهبود شرایط کار توجه به محیط زیست به‌خصوص مسئله پسماندها روز به روز گسترش پیدا نمود. سرآغاز این تحولات را می‌توان در کنفرانس سازمان ملل متحد در خصوص محیط زیست بشری در سال ۱۹۷۲ در استکهلم مشاهده نمود.^۱ این کنفرانس نقطه عطفی در توجه جدی جوامع انسانی به محیط زیست را نشان می‌دهد و سنگ بنای بسیاری از قواعد بین‌المللی امروزی است. بعد از این کنفرانس، کنفرانس‌ها و مقررات دیگری در جهت حفاظت و حراست از محیط زیست تدوین شد. در ابتدا این قواعد و مقررات غیرالزام‌آور بودند و تنها جنبه توصیه‌ای داشتند، اما با تکرار این قواعد معاهدات جهانی و منطقه‌ای رفته رفته اصول و قواعد محیط زیستی حالت الزام‌آور به خود گرفتند.

1- United Nations Conference on the Human Environment Stockholm, 1972.

معضل پسماندها از جمله معضلاتی است که امروزه بیش از پیش گریبان گیر محیط زیست پیرامون بشر و نیز خود بشر شده است. بشر از ابتدای زندگی خود بر روی کره زمین با مشکل پسماندها دست و پنجه نرم می کرد. لیکن در گذشته‌های دور به دلیل عدم توسعه جوامع انسانی و تکنولوژی، مسئله پسماندها همانند امروز توجه بشر را به خود جلب نکرده بود. تنوع و گوناگونی پسماندها و مشکلات محیط زیستی خاص هر کدام از آنها، باعث شده است که در امر حراست از محیط زیست در کانون توجه قرار بگیرند. به گونه‌ای که مشاهده می کنیم نه تنها اعلامیه‌های محیط زیستی به موضوع پسماندها پرداخته‌اند، بلکه کنوانسیون‌هایی به‌طور خاص با موضوع پسماندها تدوین شده‌اند که بارزترین و معروف‌ترین آنها کنوانسیون ۱۹۸۹ بازل در خصوص حمل و نقل فرامرزی پسماندهای خطرناک و دفع آنها است.^۲

۲- نقش برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد (یونپ)^۳ در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها بر محیط زیست

پس از کنفرانس ۱۹۷۲ سازمان ملل متحد استکهلم^۴ در خصوص بشریت و محیط زیست، برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد به‌عنوان بازوی جهانی اجرایی این سازمان در موضوع محیط زیست و حفظ و نگهداری آن در زیر مجموعه این سازمان تأسیس گردید (بیران، ۱۳۸۵، ۱۶۳). بر این اساس، این برنامه مرکب از پنجاه و هشت دولت که توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد برای چهار سال انتخاب می‌شوند موظف به ارزیابی وضعیت محیط زیست جهانی، تدوین برنامه‌های محیط زیستی در سطح جهانی و فراهم‌آوری بودجه لازم برای این امور گردید. دفتر مرکزی این برنامه در نایروبی^۵ پایتخت کنیا مستقر گردید و از آن جا وظیفه هدایت برنامه‌ها و نیز مدیریت کاری سایر دفاتری را که بعدها در دیگر کشورها تأسیس شد عهده‌دار گشت.

برنامه محیط زیست ملل متحد دارای سه رکن است: شورای حکام، دبیرخانه و صندوق محیط زیست شورای حکام. شورای حکام از پنجاه و هشت نماینده دولت‌های عضو تشکیل می‌شود که مجمع عمومی آنها را به مدت سه سال انتخاب می‌کند. وظیفه اصلی شورای حکام ارتقای همکاری‌های بین‌المللی برای حفظ محیط زیست و پیش‌بینی و اتخاذ روش‌هایی جهت ایجاد هماهنگی و همکاری در زمینه برنامه‌های

2- Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal, 1989.

3- United Nations Environment Programme (UNEP).

4- United Nations Conference on the Human Environment, Stockholm, 1972.

5- Nairobi

محیط زیست است. دبیرخانه: رییس دبیرخانه ریاست برنامه محیط زیست ملل متحد را به عهده دارد. رییس یا دبیر کل برای مدت چهار سال به این سمت منصوب می‌شود. دبیر کل موظف است سالانه برنامه و طرح‌های کشورها را در زمینه حفاظت مناطق مختلف دریائی، آلودگی هوا، تغییرات جوی و غیره به شورای حکام ارائه دهد. صندوق محیط زیست: به منظور تقویت بنیه مالی برنامه محیط زیست، یک صندوق کمک‌های داوطلبانه ایجاد شده است. این صندوق هزینه طرح‌ها و پیشنهادهایی را که کنفرانس محیط زیست و یا شورای حکام داشته باشند، تأمین می‌کند. لازم به ذکر است که صندوق به‌عنوان منبع مالی فوق‌العاده مورد استفاده قرار می‌گیرد. در اصل منبع مالی برنامه محیط زیست از محل بودجه سازمان ملل متحد تأمین می‌شود (موسی‌زاده، ۱۳۸۶، ۲۱۸).

در مورد اقدامات یونپ در زمینه مدیریت پسماندها باید گفت، باوجود این که کنوانسیون بازل در خصوص حمل‌ونقل فرامرزی پسماندهای خطرناک و دفع آن‌ها در سال (۱۹۸۹) ۱ پذیرفته شد اما شورای حکام یونپ نظارت بر پسماندهای خطرناک را ده سال زودتر به‌عنوان یک نگرانی جهانی مورد شناسایی قرار داد و به منظور تشکیل یک گروه کاری برای توسعه دستورالعمل فنی برای مدیریت پسماندهای خطرناک تشکیل جلسه داد. برنامه ۱۹۸۲ مونته‌ویدئو که طی تصمیم ۱۰/۲۱ شورای حکام برنامه محیط زیست ملل متحد به تصویب رسید و از اهداف آن رسیدگی به حمل‌ونقل، کنترل و دفع پسماندهای سمی و خطرناک بود، به برنامه محیط زیست ملل متحد (یونپ) به منظور توسعه دستورالعمل قانونی مدیریت پسماندهای خطرناک پیشنهاداتی را ارائه نمود. بر این اساس یونپ گروه کاری از متخصصان فنی و قانونی را در سال ۱۹۸۵ در قاهره با موضوع دستورالعمل‌ها و اصول مدیریت صحیح و دفع پسماندهای خطرناک گرد هم آورد. شورای حکام دستورالعمل قاهره را تصویب نمود و از دبیر اجرایی یونپ درخواست کرد که یک گروه کاری را به منظور آماده کردن کنوانسیون کنترل بر حمل‌ونقل فرامرزی پسماندهای خطرناک در اوائل سال ۱۹۸۹ گرد هم بیاورد. کنوانسیون بازل نه تنها پسماندهای خطرناک بلکه خاکستر حاصل از سوزاندن پسماندهای شهری را نیز پوشش می‌دهد و هم حمل‌ونقل فرامرزی پسماندها و هم دفع آن‌ها را مورد توجه قرار داده است ((Annette PetsonK, 1990, 373-378. همچنین مرکز بین‌المللی تکنولوژی محیط زیست بخشی از برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد است که به اهداف برنامه محیط زیست بین‌الملل کمک می‌کند.

در زمینه مدیریت پسماندها، مرکز بین‌المللی تکنولوژی محیط زیست پروژه‌هایی در سه منطقه گسترده انجام داده است که عبارتند از: یک- مدیریت یکپارچه‌سازی پسماندهای جامد: این پروژه در تلاش است

که یکپارچه‌سازی مدیریت پسماندهای جامد را توسعه دهد. مراحل عمده در فرایند توسعه برنامه‌های یکپارچه‌سازی مدیریت پسماندهای جامد عبارتند از: الف) کیفیت پسماندها. ب) بررسی سیستم فعلی مدیریت پسماندها. ج) تنظیم اهدافی که انتظار می‌رود از طریق یکپارچه‌سازی مدیریت پسماندهای جامد به دست آید. د) شناسایی مسائل مربوط به سهامداران. این پروژه با موفقیت در کشورهای زیر اجرا شده است: جمهوری خلق چین، هند، لسوتو، سریلانکا و برزیل. این پروژه در کشورهای کنیا و اتیوپی در حال اجرا است. دو. پسماندهای خاص: این پروژه سعی بر توسعه برنامه مدیریتی پسماندهای خاص دارد. تمرکز عمده این پروژه بر شناسایی تکنولوژی به منظور بازیافتن مفید منابع از پسماندهای خاص است. در حال حاضر مرکز بین‌المللی تکنولوژی محیط زیست بر سه پسماند خاص تمرکز کرده است: الف) پسماندهای پلاستیکی، ب) پسماندهای الکتریکی. پ) افزایش منابع: این پروژه در زمینه افزایش منابع سعی بر پذیرش تکنولوژی‌های محیط زیستی با توجه به شرایط محلی دارد. اجرای تکنولوژی‌های سازگار با محیط زیست به منظور بالا بردن آگاهی و بهبود ظرفیت‌های محلی برای حمایت از توسعه پایدار در کشورهای در حال توسعه برنامه‌ریزی شده است.

کشورهای در حال رشد با دو چالش روبه‌رو هستند. اول، آن‌ها نیاز به حصول اطمینان از در دسترس بودن مداوم منابع به منظور حمایت سریع از صنعتی شدن و توسعه استانداردهای زندگی دارند. دوم، آن‌ها باید آلودگی از منابع صنعتی و شهری را کنترل کنند. برای پرداختن به هر دو این چالش‌ها با یک استراتژی، یونپ این پروژه را در صنعت شکر در ویتنام به منظور برداشت آب باران برای استفاده مجدد پساب‌ها و تبدیل پسماندهای آلی به کمپوست اجرا کرد. برداشت آب باران و استفاده مجدد از پساب‌ها درخواست برای آب تازه را کاهش می‌دهد و به کاستن مقدار پساب‌هایی که تخلیه می‌شوند کمک می‌کند. همچنین در صرفه جویی هزینه در به دست آوردن پسماندهای آلی در صنعت شکر به کشاورزان به منظور کاهش هزینه در خرید کود کمک می‌نماید.^۶

مرکز بین‌المللی تکنولوژی محیط زیست مجموعه خلاصه‌ای از تکنولوژی‌ها را برای مدیریت پسماندها به‌طور کل و همچنین جریان‌های پسماندهای خاص را توسعه داد، با این نگاه که اطلاعاتی را در زمینه گزینه‌های مختلف تکنولوژی فراهم آورد و همچنین به سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیرندگان تکنولوژی در شناسایی فناوری‌های مناسب با توجه به ویژگی‌های محلی اقتصادی، زیست‌محیطی،

اجتماعی و فنی کمک رساند.^۷ علاوه بر این مرکز بین‌المللی تکنولوژی محیط زیست یک روش ارزیابی پایداری از فناوری برای کمک به سیاست‌گذاران در ارزیابی و انتخاب تکنولوژی مناسب تحت شرایط خاص محلی فراهم کرده است. همچنین آموزش پرسنل مربوط به مدیریت یکپارچه‌سازی پسماندها از دیگر کارهای مرکز بین‌المللی تکنولوژی محیط زیست است.^۸

این مرکز به‌عنوان دبیرخانه برای همکاری جهانی در زمینه مدیریت پسماندها است و از دو موضوع حمایت می‌کند: پسماندهای کشاورزی و مدیریت یکپارچه‌سازی پسماندها. همکاری جهانی بین‌المللی در زمینه مدیریت پسماندها، سازمان‌های بین‌المللی، دولت‌ها، تجار، دانشگاهیان، مقامات محلی و سازمان‌های غیردولتی را به هم پیوند می‌دهد و زمینه همکاری آن‌ها را فراهم می‌آورد. این همکاری جهانی در زمینه مدیریت صحیح پسماندها در نوامبر ۲۰۱۰ به منظور ارتقای همکاری‌های بین‌المللی در میان ذی‌نفعان به منظور شناسایی و پرکردن خلأ اطلاعاتی، به اشتراک‌گذاری و تقویت آگاهی، اراده سیاسی و ظرفیت ارتقاء حفاظت و بهره‌برداری از منابع راه‌اندازی شد.^۹

ایجاد شهرهایی با ساختارهای مناسب محیط زیستی از دیگر اهداف مرکز بین‌المللی تکنولوژی زیست‌محیطی است و در واقع این برنامه به برنامه‌ریزی شهری و روش‌های مناسب مدیریت زیست‌محیطی که در آن صنایع واقع شده است و به دنبال افزایش بهره‌برداری از منابع، مدیریت پسماندها، حفاظت از محیط زیست، ترویج و توسعه صنعتی اقتصادی هستند اشاره می‌کند. دیدگاه این برنامه افزایش بهره‌برداری و به‌طور هم‌زمان کاهش اثرات منفی بر محیط زیست از طریق ابزارها و تکنولوژی است. این برنامه نیازهای اساسی کسب‌وکار نه تنها برای عملکرد اقتصادی و بهبود کیفیت در فرایند تولید بلکه به منظور اهداف محیط زیستی را به رسمیت می‌شناسد. دامنه معمولی این برنامه نه تنها یکپارچه‌سازی مدیریت پسماندها را با اهداف دستیابی به الگوهای پایدار در مورد تولید و مصرف پوشش می‌دهد، بلکه این برنامه می‌تواند عملیات سه‌گانه کاهش، بازیافتن، بازیابی، برنامه‌ریزی سبز^{۱۰}، خرید سبز استفاده کارآمد و حفاظت از منابع طبیعی (مواد خام، انرژی و آب) و غیره را توسعه دهد. این برنامه در کشورهای مالزی، اندونزی و چین در حال اجرا است.^{۱۱}

7- Technology Support, www.unep.org, pp 1-2, at 1.

8- Capacity Building, www.unep.org, pp 1-3, at 1.

9- The Global Partnership on Waste Management (GPWM), www.unep.org, pp 1, at 1

10- Green Purchasing

11- Development of Eco-Towns in the Asia-Pacific Region, www.unep.org, pp 1, at 1.

۳- نقش برنامه توسعه ملل متحد^{۱۲} در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها بر محیط زیست

برنامه توسعه ملل متحد در سال ۱۹۶۰ پایه‌گذاری شد. این برنامه بزرگ‌ترین منبع چند جانبه کمک فنی برای توسعه انسانی پایدار به شمار می‌رود و همچنین سازمان مرکزی هماهنگ‌کننده فعالیت‌های توسعه ملل در سراسر جهان نیز محسوب می‌شود و شبکه اصلی توسعه جهانی ملل متحد است (خانی، ۱۳۸۹، ۱۵۱). رهبران جهان وعده داده‌اند به آرمان‌های توسعه هزاره، از جمله هدف فراگیر کاهش فقر به نصف تا سال ۲۰۱۵ دست یابند. شبکه برنامه توسعه ملل متحد بین تلاش‌های جهانی و ملی برای رسیدن به این اهداف پیوند برقرار می‌کند و آن‌ها را هماهنگ می‌سازد.^{۱۳} هیئت اجرایی برنامه ملل متحد، مهم‌ترین رکن این تشکیلات است که از نمایندگان سی‌وشش کشور تشکیل می‌شود و وظیفه تعیین خط‌مشی‌های اساسی آن را بر عهده دارد. مدیر برنامه توسعه ملل متحد از سوی دبیرکل سازمان ملل متحد و برای دوره چهارساله منصوب می‌شود. شورای اداری از دیگر ارکان آن است که اتخاذ تصمیم در مورد توزیع منابع برنامه ملل متحد را بر عهده دارد و دفتر مشورتی بین‌سازمانی، همان‌طور که از نامش پیداست رکن مشورتی مدیر برنامه ملل متحد را بر عهده دارد (بیگ زاده، ۱۳۸۹، ۴۵۸ و ۴۵۹).

نقش حمایتی این برنامه در زمینه مدیریت پسماند قابل توجه است. مدیریت ناکافی مواد شیمیایی و پسماندها می‌تواند تهدیدی جدی برای سلامت انسان و محیط زیست و تضعیف توسعه اقتصادی و اجتماعی باشد. فقیرترین و آسیب‌پذیرترین مردم در معرض خطر بیشتری هستند. مقدار پسماندهای غیرخطرناک از جمله پسماندهای شهری، چالش‌های مدیریتی را در کشورهای درحال توسعه ایجاد کرده است. سوزاندن کنترل نشده که منجر به آزادسازی مواد سمی می‌شود و دیگر موارد مدیریت ناپایدار پسماندها در اکثر کشورها رایج شده است. انواع خاصی از مواد شیمیایی که توسط پسماندهای خطرناک منتشر می‌شوند می‌تواند در سطوح بالا در بدن انسان تجمع نمایند و منجر به تأثیرات نامطلوب تولید مثل، رشد و نمو، ایمنی هورمونی و نیز اثرات سرطان‌زا شود. مادران می‌توانند این مواد شیمیایی سمی را به فرزندان خود، هم قبل از تولد و هم از طریق تغذیه با شیر منتقل کنند.

مدیریت صحیح مواد شیمیایی می‌تواند به حفظ سلامت مادران و نسل‌های آینده کمک نماید. در این زمینه، برنامه توسعه ملل متحد به کشورهای درحال توسعه با برنامه‌های مدیریت پسماند به منظور کاهش

12- United Nations Development Programme (UNDP)

13- www.unic-ir.org/directory, UNDEP

آسیب‌پذیری فقرا به آسیب‌های محیط زیستی و بهداشتی ناشی از شیوه‌های نادرست مدیریت پسماندها، در بیش از ده کشور جهان و دسترسی کشورهای جهان به بهترین شیوه مدیریت پسماندها و تکنولوژی کمک می‌کند. برنامه توسعه ملل متحد مدیریت تعدادی از جریان‌های پسماندهای خطرناک که اثرات طولانی‌مدتی را بر توانایی‌های محیط زیستی همراه با اثرات قابل توجه بر سلامتی انسان دارد، مانند انبارهای پسماندهای خطرناک و سایت‌های به‌شدت آلوده و نیز دفع لوازم مصرفی در میان پسماندهای دیگر را مدیریت می‌کند. برنامه توسعه ملل متحد به کشورها در توسعه ظرفیت خود برای اجرای پروژه‌های مدیریت و دفع سموم منسوخ شده کمک می‌نماید. بخش بهداشت و درمان منبع اصلی دی اکسید و جیوه موجود در محیط زیست جهانی است که در درجه اول به علت شیوه ابتدایی سوزاندن پسماندهای پزشکی و شکستگی و دفع نادرست از دستگاه‌های حاوی جیوه مانند دماسنج‌ها و فشار خون است. با همکاری سازمان بهداشت جهانی و سایر ذی‌نفعان و خیرین، برنامه توسعه ملل متحد برنامه مدیریت پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی را در کشورهای آرژانتین، هند، لتونی، فیلیپین، سنگال و ویتنام به دنبال حمایت از بهداشت عمومی در سطح محلی و همچنین محیط زیست جهانی با هدف جلوگیری از انتشار دی اکسید و جیوه دنبال می‌کند.

لوازم خانگی مصرفی و پسماندهای الکترونیکی مواد خطرناکی را دربردارند، اما آن‌ها می‌توانند منابع خوبی برای بازیافت مانند (مس و طلا) باشند. در کشورهای درحال توسعه با توجه به افزایش بخش خصوصی بازیافت پسماندها اصولاً غیرایمن هستند و به‌طور بالقوه مردم را در معرض مواد و عملیات خطرناک قرار می‌دهند. با همکاری کنوانسیون بازل، برنامه توسعه ملل متحد به بورکینافاسو، اردن، السالوادور و صربستان اقداماتی را در جهت مدیریت پسماندهای الکترونیکی پیشنهاد می‌کند. برنامه توسعه ملل متحد به کشورها در یافتن راه‌حل برای مدیریت و دفع مواد شیمیایی مخرب لایه ازن^{۱۴} و پسماندهای مربوط به مواد شیمیایی راه‌حل ارائه می‌نماید. با وجود موفقیت پروتکل مونترال در توقف تدریجی مواد مخرب لایه ازن، هنوز مقداری از این مواد در تجهیزات یخچال و فوم‌های عایق یافت می‌شود. این مواد، این پتانسیل را دارند که دمای کره زمین را بالا ببرند و به تغییرات آب‌وهوا در صورتی که اقداماتی برای دفع آن‌ها صورت نگیرد کمک کنند. برنامه توسعه ملل متحد به کشورها با توجه به ترکیب و منابع مختلف بودجه برای کمک به مدیریت پسماند و تخریب این گونه مواد پرداخت می‌کند.^{۱۵}

14- Ozon Layer

15- Fast Fact: Waste management, www.undp.org/pp 1-2, at 1-2.

۴- نقش مؤسسه آموزش و تحقیق سازمان ملل متحد (یونیتار)^{۱۶} در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها بر محیط زیست

ایده مؤسسه آموزش و تحقیق ملل متحد برای اولین بار در قطعنامه ۱۸۲۷ مجمع عمومی در ۱۹۶۲ ارائه گردید. مؤسسه آموزش و تحقیق ملل متحد به دنبال توصیه شورای اقتصادی و اجتماعی به مجمع عمومی، توسط دبیرکل با قطعنامه ۱۹۳۴ مجمع عمومی در سال ۱۹۶۳ تأسیس شد. این سازمان در مارچ ۱۹۶۵ کار خود را آغاز نمود. این مؤسسه دفاتری را در نیویورک و ژنو ایجاد نمود.^{۱۷} مؤسسه آموزش و تحقیق ملل متحد بازوی تربیتی سیستم ملل متحد است که مأموریت آن ارائه آموزش‌های ابتکاری و انجام تحقیقات به منظور توسعه ظرفیت‌های مفید در زمینه محیط زیست، صلح، امنیت و دیپلماسی و حکومت است. این سازمان به‌عنوان نهاد مستقل سازمان ملل متحد توسط هیئت امنای اداره می‌شود و ریاست آن با یک مدیر اجرایی است.^{۱۸}

در زمینه مدیریت پسماندها بیشتر برنامه‌های مؤسسه آموزش و تحقیق ملل متحد و دفاتر آن در حمایت از دولت‌ها، سازمان‌ها و ذی‌نفعان در توسعه ظرفیت به منظور حمایت از سلامت بشر و محیط زیست از مواد شیمیایی و پسماندهای خطرناک می‌باشند. برنامه مدیریت مواد شیمیایی و پسماندها، هسته اصلی فعالیت‌های مؤسسه آموزش و تحقیق ملل متحد را در این زمینه تشکیل می‌دهد. پروژه‌های یونیتار از اجرای موافقت‌نامه‌های بین‌المللی، مانند کنوانسیون استکهلم در مورد آلاینده‌های پایدار، کنوانسیون روتردام در مورد آیین اعلام رضایت قبلی برای برخی مواد شیمیایی و سموم دفع آفات خطرناک در تجارت بین‌المللی^{۱۹} و نیز از سیستم هماهنگ‌کننده طبقه‌بندی و برچسب زنی مواد شیمیایی حمایت می‌نماید. همچنین یونیتار از کشورها در اجرای قوانین کنوانسیون آرهوس^{۲۰} و اصل ۱۰ اعلامیه ریو^{۲۱} که همکاری عمومی را در تصمیمات محیط زیستی توسعه می‌دهند، حمایت می‌کند.

از جمله عملکردهای این سازمان در زمینه مدیریت پسماند توسعه ظرفیت مقامات محلی از طریق شبکه بین‌المللی اطلاعات است. برنامه نرم‌افزاری عملیات ماهواره‌ای مؤسسه آموزش و تحقیق ملل متحد،

16- United Nations Institute for Training and Research (UNITAR).

17- The Institute's History, www.unitar.org, pp 1-2, at 1.

18- The Institute, www.unitar.org, p1, at 1.

19- Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade, 1998.

20- Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access in Environment Matters, (Arhus), 1998.

21- Rio Declaration on Environment and Development, 1992.

خدماتی را در زمینه مدیریت پسماند مانند نقشه از تخلیه پسماندهای سمی عرضه می‌کند.^{۲۲} در نوامبر ۲۰۱۲ مؤسسه آموزش و تحقیق ملل متحد در کنفرانس دوساله‌ای که یونپ میزبان آن بود در اوزاکای ژاپن^{۲۳} شرکت نمود. این کنفرانس متخصصانی را در زمینه مدیریت پسماندها به منظور یافتن راه‌حل در مورد چالش جهانی در زمینه مدیریت پسماندها و به دست آوردن مزایای اقتصادی و زیست‌محیطی از طریق همکاری بهتر، از سراسر جهان به دور هم گردآورد.

تقریباً ۱/۳ بلیون تن پسماند شهری در سال تولید می‌شود و انتظار می‌رود که حجم آن تا سال ۲۰۲۵ به ۲/۲ بلیون تن مطابق پیش‌بینی‌های بانک جهانی برسد. عمل ضروری برای دور کردن تهدید از محیط زیست و سلامتی انسان ناشی از این بحران پسماندهای جهانی مورد نیاز است. مؤسسه آموزش و تحقیق ملل متحد سند هدایت یونپ/یونیتار در توسعه استراژی مدیریت پسماند ارائه نمود. این راهنما تجربه کشورهای که در حال حاضر استراژی مدیریت ملی پسماندها را انجام می‌دهند، به ارمغان می‌آورد و قصد دارد که توسط کشورها به‌عنوان یک مرجع برای مسائلی که در روند توسعه استراژی مدیریت ملی پسماند پیش می‌آید و به منظور شناسایی ابزارهای اجرایی که برای توسعه نیاز است و مشورت با ذی‌نفعان مربوطه، مورد استفاده قرار گیرد.

مؤسسه آموزش و تحقیق ملل متحد به‌عنوان عضو کمیته راهبردی همکاری جهانی در مدیریت پسماند، در اولین نشست کمیته راهبردی همکاری جهانی در مدیریت پسماند حضور یافت. کمیته راهبردی مجموعه حاکم بر همکاری جهانی در مدیریت پسماند است و راهنمایی بر کار کلی برنامه همکاری مدیریت جهانی و پیشرفت‌های حاصل شده را بررسی و مهیا می‌کند.^{۲۴} همچنین در فوریه ۲۰۱۳ در اوزاکای ژاپن، مرکز بین‌المللی تکنولوژی محیط زیستی، با همکاری مؤسسه آموزش و تحقیق ملل متحد، شروع به ایجاد و اجرای دستورالعمل‌ها برای توسعه، بررسی و به روزکردن استراژی‌های مدیریت ملی پسماند نمود. هدف این استراتژی پرورش دستورالعمل‌های جامع و فراگیر به منظور مدیریت ملی پسماندها بود. این استراتژی سیاست‌های اخیر، برای مثال اهداف اقتصاد سبز، ارتباط بین مدیریت پسماند و تغییرات آب‌وهوایی و پتانسیل برای بازیابی منابع بیشتر از پسماندها را در نظر گرفت. این دوره آموزشی سی متخصص از دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی، بخش خصوصی، دانشگاهیان و

22- Chemicals and waste management at UNITAR, www.uintar.org, p 1, ar1.

23- Osaka, Japan

24- Global Partnership on Waste Management Biennium Conference, www.unitar.org, p1, at 1.

گروه‌های گوناگون را در ارتباط با منافع عمومی از هجده کشور گرد هم آورد.^{۲۵}

۵- نقش سازمان بهداشت جهانی^{۲۶} در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها بر محیط زیست

ضرورت حفظ سلامت و بهداشت انسان سبب شده است که از دیرباز همکاری بین‌المللی در این قلمرو شکل بگیرد. کنفرانس‌های بین‌المللی در مورد حفظ سلامت انسان از اواسط قرن نوزدهم (۱۸۵۰) یکی پس از دیگری برگزار می‌شدند تا اینکه اولین دسته از مقررات بین‌المللی در مورد ایجاد قرنطینه به مدت چهل روز در صورت شیوع بیماری‌های مسری در جریان کنفرانس ۱۸۶۱ پاریس به تصویب رسید. پس از آن کنوانسیون عمومی در مورد قرنطینه نیز در سال ۱۹۰۳ تصویب گردید و در پی آن دفتر بین‌المللی سلامت (بهداشت) عمومی، متشکل از چهل و پنج دولت توسط موافقت‌نامه دسامبر ۱۹۰۷ ایجاد شد.

جامعه ملل نقش مهمی در تشویق و ترغیب دولت‌ها برای همکاری در قلمرو پیشگیری و مبارزه با بیماری‌ها ایفا نمود و براساس ماده ۲۳ سند مؤسس خود مبادرت به تأسیس سازمان سلامت نمود. این سازمان مرکب از سه رکن کمیته مشورت، کمیته بهداشت و دبیرخانه بود. هم‌زمان در قاره آمریکا نیز سازمان سلامت پان آمریکن با یک دفتر دائمی ایجاد شد. سازمان ملل متحد با هدف تمرکز کردن تلاش‌های پراکنده در قلمرو حفظ سلامت و بهداشت انسان موفق شد که کنفرانس بین‌المللی سلامت را در سال ۱۹۴۶ در نیویورک برگزار نماید. این کنفرانس با حضور شصت و چهار کشور و ده سازمان بین‌المللی ناظر برگزار شد و حاصل آن تصویب سند مؤسس سازمان جهانی سلامت (بهداشت) در جولای ۱۹۴۶ بود.

سازمان جهانی سلامت (بهداشت) با انعقاد معاهده‌ای که در نوامبر ۱۹۴۶ به تأیید مجمع عمومی مؤسسات تخصصی ملل متحد رسید و از جولای ۱۹۴۸ لازم الاجرا شد، به‌عنوان یکی از مؤسسات تخصصی سازمان ملل متحد فعالیت می‌کند. سازمان جهانی سلامت (بهداشت) که مقر آن در ژنو است، با تشکیل اولین مجمع عمومی در ۱۹۴۸ کار خود را به‌طور رسمی آغاز نمود. سازمان بهداشت جهانی دارای سه رکن اصلی است که عبارتند از: مجمع عمومی سلامت، شورای اجرایی و دبیرخانه.

مجمع عمومی سلامت: این مجمع از تمام دولت‌های عضو ترکیب می‌یابد و هر ساله دارای اجلاس‌هایی است. در سال ۱۹۷۷ مجمع برنامه بهداشت برای همه را اعلام داشت (تقی زاده انصاری، ۱۳۸۷، ۲۱۸). اشتغال اصلی مجمع تعیین سیاست‌های کلی سازمان است.

25- Guidelines for the development, review and updating of National Waste Management Strategies, www.unitar.org, p 1, at 1.

26- World Health Organization (WHO)

شورای اجرائی: وظایف اصلی این شورا عبارت است از: تهیه دستورکار برای هر اجلاس مجمع، اجرای تصمیمات مجمع و فعالیت به‌عنوان مشاور مجمع بهداشت عمومی (بیگ زاده، ۱۳۸۹، ۶۹۴). دبیرخانه: رکن اداری سازمان است که در رأس آن دبیرکل قرار دارد که توسط مجمع براساس پیشنهاد شورا انتخاب می‌شود. دبیرکل علاوه بر ریاست دبیرخانه، مدیرکلی سایر ارکان سازمان و کنفرانس‌هایی را هم که از سوی سازمان تشکیل می‌دهند بر عهده دارد. وی می‌تواند این وظایف را به نمایندگان خود اعطاء نماید (موسی‌زاده، ۱۳۸۶، ۲۳۸).

از جمله اقدامات سازمان بهداشت جهانی در زمینه مدیریت پسماندها ارائه پیشنهادهایی در زمینه مدیریت صحیح پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی است. در مورد حمایت از مدیریت مناسب پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی، سازمان بهداشت جهانی پیشنهاد همکاری با کشورها از طریق استراژی‌های زیر را می‌دهد:

۱-۵- استراژی کوتاه‌مدت

تا زمانی که کشورها در حال دستیابی به گزینه‌های اثبات شده برای مدیریت پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی هستند، سوزاندن این نوع پسماندها باید با شیوه صحیحی انجام گیرد. سوزاندن باید در دستگاه‌هایی که ساختار و طراحی مناسب دارند و کمترین میزان گازهای گلخانه‌ای را تولید می‌کنند صورت گیرد. این استراژی شامل استفاده از شیوه‌های تفکیک پسماند و به حداقل رساندن پسماندها برای به حداقل رساندن سوزاندن پسماندهای عفونی، استفاده از ابزارهای مناسب شامل برنامه‌های ساخت و ساز و دستورالعمل‌های اجرایی مناسب، اصلاح کمبودهای موجود در آموزش اپراتور و پشتیبانی مدیریت که منجر به عملکرد ضعیف دستگاه‌های زباله سوز می‌شود، می‌شود. مواد حاوی کلر، برخی از کیسه‌های خون و یا فلزات سنگین مانند جیوه هرگز نباید سوزانده شوند.

پژوهش و تحقیق برای ساختن تمام اجزای سرنگ از پلاستیک برای تسهیل بازیافت، گزیده‌ای از پلی وینیل کلرید^{۷۳} رایگان برای دستگاه‌های پزشکی، شناسایی و توسعه گزینه‌های بازیافت ایمن هر کجا که ممکن باشد (برای پلاستیک، شیشه و غیره)، پژوهش و ترویج تکنولوژی مدیریت جدید پسماند یا جایگزین‌هایی برای سوزاندن، توسعه اصول مدیریت سازگار با محیط زیست در مورد پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی همان گونه که در کنوانسیون بازل تنظیم شده است، از دیگر برنامه‌های استراژی کوتاه‌مدت است.

۲-۵- استراژی میان مدت

تلاش‌های بیشتر برای از بین بردن تریق‌های غیرضروری به منظور کاهش مقدار پسماندهای خطرناک حاصل از مراقبت‌های بهداشتی، پژوهش در مورد اثرات بهداشتی در معرض قرار گرفتن مزمن در برابر آلاینده‌های سمی و شیمیایی، ارزیابی خطرات بهداشتی مرتبط با سوزاندن در مقایسه با خطرات ناشی از در معرض پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی قرار گرفتن از جمله برنامه‌های استراتژی میان مدت است.

۳-۵- استراژی بلندمدت

حمایت از کشورهای در حال توسعه در مورد راهنمایی‌های ملی برای مدیریت صحیح پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی، افزایش ترویج تکنولوژی‌هایی غیر از سوزاندن پسماندها برای دفع نهایی پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی به منظور جلوگیری از بیماری‌های ناشی از مدیریت غیرایمن پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی و در معرض قرار گرفتن آلاینده‌های شیمیایی، جمع‌آوری منابع انسانی و مالی برای مدیریت ایمن پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی در کشورها، حمایت از کشورهای در حال توسعه و اجرای برنامه‌های ملی، سیاست‌ها و قانون‌گذاری در زمینه مراقبت‌های بهداشتی پسماندها از برنامه‌های استراتژی بلندمدت است.

سازمان بهداشت جهانی در تلاش است که تکنولوژی غیرسوزاندن برای دفع نهایی پسماندهای پزشکی را به منظور جلوگیری از بیماری‌های ناشی از مدیریت غیرایمن پسماندها و خطرات بالقوه ناشی از آلاینده‌های شیمیایی و سمی ترویج نماید؛ بنابراین سازمان بهداشت جهانی تصمیم دارد: از خطرات بهداشتی مرتبط با در معرض قرار گرفتن پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی هم برای کارگران و هم برای عموم با ترویج سیاست‌های مدیریت سازگار با محیط زیست پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی جلوگیری کند. پشتیبانی از تلاش‌های جهانی به منظور کاهش گازهای گلخانه‌ای به اتمسفر به منظور کاهش بیماری‌ها و به تعویق انداختن تغییرات آب‌وهوا.^{۲۸} حمایت از کنوانسیون استکهلم در مورد آلاینده‌های پایدار مصوب ۲۰۰۱.^{۲۹} حمایت از کنوانسیون ۱۹۸۹ بازل در مورد پسماندهای خطرناک و دیگر پسماندها.^{۳۰} کاهش در معرض قرار گرفتن آلودگی‌های سمی مرتبط با

28- Climate Change

29- The Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants (POPS)

30- Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal, 1989.

فرایند احتراق از طریق ترویج روش‌های مناسب برای سوزاندن با دمای بالا.^{۳۱}

همچنین سازمان بهداشت جهانی اصول اساسی را برای توسعه در طول نشست ژنو در مورد پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی در سال ۲۰۰۷ توصیه نمود که این توصیه دولت‌ها، کسانی که در امر مدیریت صحیح پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی دخالت دارند، سازمان‌های غیردولتی، بخش خصوصی و غیره را شامل می‌شود که در زیر به‌طور مختصر شرح آن می‌رود:

۱-۳-۵- توصیه به دولت‌ها

دولت‌ها بودجه کافی برای حفظ سیستم‌های صحیح مدیریت پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی وضع نمایند. از اهداء کنندگان، شرکاء و دیگر منابع تأمین مالی خارجی درخواست شود تا همکاری لازم جهت مدیریت پسماندهای مرتبط با مداخلات شان را اتخاذ نمایند. دولت‌ها باید سیستم‌های مدیریت پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی را اجرا و کنترل کنند و از ظرفیت‌سازی و سلامت و بهداشت جامعه و کارگران حمایت کنند. مقرراتی را در برنامه بهداشتی خود برای کمک به پوشش دادن هزینه‌های سیستم‌های پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی اختصاص دهند.

۲-۳-۵- توصیه به سازمان‌های غیردولتی

ترویج مدیریت صحیح از پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی را در برنامه حمایتی خود قرار دهند. برنامه‌ها و فعالیت‌هایی که به مدیریت صحیح پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی منجر می‌شود را عهده‌دار شوند.

۳-۳-۵- توصیه به بخش خصوصی

مسئولیت مدیریت صحیح پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی مرتبط با تولیدات و خدماتی که آن‌ها مهیا می‌کنند، شامل طراحی تولیدات و بسته‌بندی آن‌ها را به عهده گیرند. تمام مؤسسات و سازمان‌های مربوط باید مدیریت صحیح پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی را توصیه نمایند. راه‌های ابتکاری به منظور کاهش حجم و کمیت پسماندهایی که تولید می‌کنند و با تولیدات شان مرتبط است را توسعه دهند. استراژی‌های جهانی سلامتی را تضمین کنند و برنامه‌های مدیریت پسماندهای حاصل از مراقبت‌های بهداشتی را مدنظر قرار دهند.^{۳۲}

31- Health-Care Waste Management, www.who. int, pp1-6, at 5-6.

32- WHO core principles for achieving safe and sustainable management of health-care waste, www.who. org, pp 1-2, at 1-2.

۶- نقش سازمان بین‌المللی دریانوردی (ایمو) ^{۳۳} در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها بر محیط زیست

از جمله فعالیت‌های سازمان بین‌المللی دریانوردی در رابطه با مدیریت پسماندها عبارت است از پذیرش قطعنامه‌های متعدد در مورد پسماندها که عبارتند از:

یک- قطعنامه ۳۴۸ مصوب نوامبر ۱۹۷۵ توسط مجمع عمومی ایمو در مورد مقررات پذیرش تسهیلات برای باقیمانده‌های نفتی و پسماندها طبق کنوانسیون بین‌المللی جلوگیری از آلودگی توسط کشتی مصوب ۱۹۷۳.^{۳۴}

دو- قطعنامه ۳۹۵ در مورد پذیرش وظایف طبق کنوانسیون جلوگیری از آلودگی دریایی توسط تخلیه پسماندها و دیگر مواد مصوب ۱۹۷۲ که در نوامبر ۱۹۷۷ توسط مجمع عمومی ایمو مورد پذیرش قرار گرفت.^{۳۵}

سه- قطعنامه (۱۴) ۵۸۲ مجمع عمومی ایمو در مورد دستورالعمل برای ساخت و ساز و تجهیزات کشتی‌های حامل پسماندهای مایع خطرناک به منظور تخلیه در دریا مصوب ۱۹۸۵.^{۳۶}

چهار- قطعنامه های (۱۶) ۶۷۶ و (۱۶) ۶۷۷ مجمع عمومی ایمو درباره حمل و نقل فرامرزی پسماندهای خطرناک و ارزیابی فنی در زمینه حمایت از محیط زیست دریایی مصوب ۱۹۸۹.^{۳۷}

پنج- قطعنامه (۳۰) ۴۳ کمیته حمایت از محیط زیست دریایی در مورد جلوگیری از آلودگی توسط پسماندها در دریای مدیترانه مصوب ۱۹۹۰ میلادی.^{۳۸}

شش- قطعنامه (۱۸) ۷۴۲ که در سال ۱۹۹۳ در هجدهمین نشست مجمع عمومی ایمو در مورد فرایند کنترل عملیاتی مورد نیاز مربوط به ایمنی کشتی‌ها و جلوگیری از آلودگی مورد پذیرش قرار گرفت که

33- International Maritime Organization (IMO)

34- resolution a. 348 (IX) , Provision of Reception Facilities for Oil Residues and Wastes under the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, Adopted on 12 November 1975, Agenda Item 8, www.imo. org, p1, at 1.

35- Resolution A. 395 (x) , Acceptance of Duties Under the Convention on the Prevention of Mariine Pollution by Dumping of Wastes and other Matter, 1972, Adopted on 14 November 1977, Agenda Item 9, www.imo. org, p1, at 1.

36- The Law of the Sea for The International Maritime Organization, Study by the Secretariat of the International Maritime Organization (IMO) ,2012, www.imo. org, pp 1-110, at 65.

37- Resolution A. 582 (14) , Guidelines for the Constraction and Equipment of Ships Carryings Hazardous Liquid Wastes in Bulk for the Purpose of Dumping at Sea, Agenda Item 10 (b) , 1985, www.imo. org, pp 1-16, at 1.

38- resolution MEPC. 43 (30) , Prevention of Pollution by Garbage in the Mediterranean, 1990, www.imo. org, p1, at 1.

در بخشی از آن به موضع پسماندها نیز پرداخته است.^{۳۹}

هفت- قطعنامه ۸۹۶ مصوب ۱۹۹۹ که در بیست و یکمین نشست مجمع عمومی ایمو در مورد ارائه و استفاده از بندرگاه‌های دریافت تسهیلات مربوط به پسماندها مورد تصویب قرار گرفت.^{۴۰}

هشت- کمیته حمایت از محیط زیست دریایی سازمان بین‌المللی دریایی در سال ۲۰۰۹ قطعنامه‌ای در مورد راهنمایی، استفاده و ارائه امکانات پذیرش تسهیلات در بندرگاه را مورد پذیرش قرار داد که هدفش از بین بردن آلودگی عمدی محیط زیست دریایی توسط کشتی است که این آلودگی، آلودگی ناشی از پسماندها را نیز شامل می‌شود.^{۴۱}

نه- قطعنامه (۶۳) ۲۱۹ در سال ۲۰۱۲ توسط کمیته حمایت از محیط زیست دریایی سازمان بین‌المللی دریایی تصویب شد. این قطعنامه در مورد چگونگی اجرای ضمیمه ۵ کنوانسیون مارپل است. دستورالعمل این قطعنامه با در نظر گرفتن ضوابط و مقررات مندرج در ضمیمه ۵ کنوانسیون بین‌المللی جلوگیری از آلودگی ناشی از کشتی‌ها (کنوانسیون مارپل) در مورد مقررات جلوگیری از آلودگی ناشی از پسماندهای کشتی‌ها به‌عنوان اصلاح مورد پذیرش قرار گرفته است. اهداف این دستورالعمل، ارائه رهنمود به دولت‌ها، صاحبان کشتی، اپراتورهای کشتی، خدمه کشتی، صاحبان محموله، بندرگاه‌های دریافت تسهیلات و تولیدکنندگان تجهیزات است.^{۴۲}

۷- عدالت محیط زیست محور

عدالت محیط زیستی در دهه ۱۹۸۰ در ایالات متحده امریکا به‌عنوان یک مفهوم مطرح شد و عبارتی است که به یک جنبش اجتماعی مربوط به توزیع عادلانه منافع و مسئولیت‌های محیط زیستی و همچنین به یک دسته میان‌رشته‌ای از آثار علوم اجتماعی اطلاق می‌شود. همان‌طور که جرم‌شناسان سبز معتقدند، عدالت محیط زیستی عبارت است از توزیع محیط زیست به منظور دستیابی و استفاده از منابع طبیعی خاص در محدوده‌های جغرافیای تعریف شده در میان مردم و تأثیرات تصمیمات سیاسی خاص، کنش‌های اجتماعی

39- resolution A. 742 (18) , Procedures for the Control of Operational Requiement Related to the Safety of Ships and Pllution Prevention, Agenda Item 11,1993,www.imo. org pp 1-16, at 1.

40- Resolution A. 896 (21) , Provision and Use of Port Waste Reception Facilities, Agenda Item 11, 1999,www.imo. org, p 1, at 1.

41- MEPC. 1/Circ. 671, Guide to Good Pactice for Reception Facility Provides and Users, 2009, www.imo. org, pp 1-19, at 1.

42- Resolution MEPC. 219 (630, 2012 Guidelines for the Implementation of Marpol Annex V, 2012,www.imo. org, pp 1-32, at1.

و مخاطرات محیط زیستی بر گروه‌های مختلف (اقلیت‌های نژادی/قومی). به عبارت دیگر، عدالت محیط زیستی عبارت است از در دسترس بودن منابعی که انسان‌ها می‌خواهند و نیاز دارند (مثل هوای پاک یا آب پاک) و تأثیرات (نابرابر و نامتناسب) بار مسئولیت‌های محیط زیستی ناخوشایند (مثل آلودگی‌ها و آلودگی آب). موضوع انسان‌ها هستند که در مرکز آنالیز قرار دارند و در اینجا ما پیوندی با زیست فلسفی و انسان محوری مشاهده می‌کنیم (بریسمن و ساوث، ۱۳۹۸، ۱۴).

مطالعه و پیگیری عدالت محیط زیستی اغلب در پی ایجاد تمایز بین موضوعات محیط زیستی که روی هر فرد در یک منطقه فرضی یا در پیرامون جهان تأثیر می‌گذارد و موضوعاتی که به‌طور نامتناسب روی افراد و گروه‌های مشخص در مکان‌های خاص تأثیر می‌گذارد، است. «راب وایت» اشاره می‌کند که در بعضی نمونه‌ها ممکن است برابری قربانیان وجود داشته باشد که در آن بعضی مشکلات محیط زیستی همه را تهدید می‌کند. به‌طور مثال باران اسیدی، تغییر آب‌وهوای ایجاد شده توسط انسان و کاهش ازن، اما شایسته است تأکید شود که حتی در موارد آشکار از برابری قربانیان، بعضی نسبت به دیگران موقعیت بهتری برای سازگاری دارند. این به‌ویژه در زمینه تغییر آب‌وهوایی ایجاد شده توسط انسان صدق می‌کند که در آن کسانی که بیشترین مشارکت را دارند ظاهراً تمایلی به تغییر انواع خاص تولید ندارند و مصرف به افزایش انتشار گازهای گلخانه‌ای کمک می‌کند و هنوز درگیر آماده‌سازی برای محصور کردن بهترین نوع از مقادیر زیاد جابه‌جا شده و منتقل شده هستند.

به‌ویژه وقتی به نابرابری زیست‌محیطی فکر می‌کنیم آنچه که معمولاً به ذهن خطور می‌کند جوامع رنگین پوست، کشورهای همسایه کم درآمد و کوچ‌گاه‌های افراد بومی هستند که به‌طور نامتناسبی با محدوده‌ای از مخاطرات زیست‌محیطی مثل صنایع آلاینده، دفن زباله‌ها، دستگاه‌های زباله سوز، توده‌های زباله غیرقانونی روبه‌رو هستند. تأثیرات نامطلوب تغییر آب‌وهوای ایجاد شده توسط انسان به نظر می‌رسد پدیده‌ای باشد که توسط همه به وجود آمده است و همچنان در حال ایجاد است. اگرچه از یک سو، این قطعاً درست است، از سوی دیگر یک تقسیم آب‌وهوایی رو به گسترش عمدتاً در راستای خطوط شمال جهان - جنوب جهان در حال به وجود آمدن است که تغییر آب‌وهوای ایجاد شده توسط انسان را یک موضوع کلان از عدالت محیط زیستی تعبیر می‌کند. کسی نباید فکر کند که تغییر آب‌وهوای ایجاد شده توسط انسان تنها نابرابری‌ها و ناعدالتی‌ها در یک مقیاس جهانی خواهد بود (حتی در شمال جهان)، ما می‌توانیم به تمایزها و تفاوت‌ها با توجه به آمادگی و واکنش توجه کنیم. به‌طور مثال شهر هوستون در تگزاس درباره زمین‌هایی شکایت کرده

است که این ایالت در سطح فرونشاندن سیل می‌شناسد که به موجب آن شاکی ادعا می‌کند که سیستم‌های زه کشی کاملاً متفاوت و مشخصاً پایین تر در همسایه‌های اقلیت برجسته، ساکنان آن همسایگان را در معرض افزایش خطر طوفان‌ها قرار می‌دهد (بریسمن و ساوت، ۱۳۹۸، ۱۷).

نتیجه

مشکل آلودگی محیط زیست، تنها منحصر به یک کشور یا قلمرو خاص نیست. امروزه شاهد این هستیم که با پیشرفت صنعت و تکنولوژی، دیگر آلودگی‌های محیط زیستی مربوط به همان کشور دارای تکنولوژی نمی‌باشند و مسائل محیط زیستی به یک امر فرامرزی مبدل گشته است. اگرچه با تأسیس سازمان ملل متحد، دولت‌ها سعی بر این نمودند که به مسئله محیط زیست به‌عنوان یکی از مقوله‌های حقوق بین‌الملل بشر توجه نمایند، اما حمایت و حفاظت از محیط زیست در برابر پسماندها امری بود که باید به آن توجه ویژه‌ای می‌شد.

نخستین گام در زمینه توجه به حفاظت از محیط زیست و آلودگی‌های آن به‌ویژه آثار زیانبار پسماندها با تصویب اعلامیه سازمان ملل متحد در خصوص محیط زیست بشر مصوب ۱۹۷۲، آغاز شد که به «اعلامیه استکلهم» معروف گشت. به‌عنوان مثال اصل ۶ این اعلامیه مقرر می‌نماید: «تخلیه مواد سمی و یا مواد دیگر و انتشار گرما به میزان یا تراکمی که محیط زیست نتواند اثرات آن را خنثی کند باید متوقف شود تا اطمینان حاصل گردد که صدمه شدید یا ترمیم‌ناپذیری به اکوسیستم وارد نمی‌شود. مبارزه بر حق مردم همه کشورها بر ضد آلودگی باید تشویق گردد.» توجه به حفاظت از محیط زیست و آثار زیانبار ناشی از آلودگی‌ها به‌خصوص پسماندها با منشور جهانی طبیعت مصوب ۱۹۸۲، میثاق بین‌المللی حقوق همبستگی مصوب ۱۹۸۲ و اعلامیه ریو مصوب ۱۹۹۲ ادامه یافت تا اینکه در دستور کار ۲۱ مصوب ۱۹۹۲ در فصول بیستم تا بیست و سوم به‌طور خاص به مسئله پسماندها به‌ویژه پسماندهای خطرناک پرداخته شد. تمامی این اسناد، اسنادی هستند که به‌طور کلی مسائل گوناگونی در عرصه محیط زیست مطرح می‌کنند و جنبه الزام‌آور ندارند و جزء قوانین نرم محسوب می‌شوند. افزایش جمعیت، صنعتی شدن هرچه بیشتر کشورها، اتکا به سوخت‌های هسته‌ای به جای سوخت‌های فسیلی و آسیب‌های ناشی از سوخت‌های هسته‌ای و رادیواکتیوی و کمبود مکان دفع پسماندهای خطرناک و غیرخطرناک همه و همه منجر به توافقات بین‌المللی برای ایجاد کنوانسیون‌هایی در زمینه نظارت بر حمل و نقل پسماندهای خطرناک و دیگر مواد و نیز دفع آن‌ها گردید که از آن جمله می‌توان به دو کنوانسیون بین‌المللی مهم در سطح جهانی اشاره نمود:

کنوانسیون لندن در خصوص جلوگیری از دفع پسماندها و دیگر مواد در دریا مصوب ۱۹۷۲ و کنوانسیون بازل در خصوص نظارت بر حمل و نقل فرامرزی پسماندهای خطرناک و دفع آنها مصوب ۱۹۸۹. این دو کنوانسیون خود الگویی برای ایجاد کنوانسیون‌های منطقه‌ای دیگر در این زمینه شدند که می‌توان به کنوانسیون باماکو در مورد ممنوعیت واردات به افریقا و کنترل رفت و آمد فرامرزی و مدیریت در خصوص فضولات خطرناک در محدوده افریقا مصوب ۱۹۹۱ و پروتکل منطقه‌ای کویت در مورد کنترل انتقالات برون مرزی و دفع پسماندهای خطرناک و دیگر ضایعات در دریا مصوب ۱۹۹۸ اشاره نمود.

بدین ترتیب سازمان‌های بین‌المللی به‌طور خاص در زمینه حمایت و حفاظت از محیط زیست شروع به فعالیت نمودند. برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد (یونپ) از جمله سازمان‌های بین‌المللی دولتی دارای صلاحیت جهانی است که حمایت و حفاظت از محیط زیست در برابر پسماندها را مورد توجه قرار داده و زمینه را برای تصویب کنوانسیون بازل در خصوص حمل و نقل فرامرزی پسماندهای خطرناک و دفع آنها در سال ۱۹۸۹ فراهم نمود. در نهایت بایستی گفت، انجام پروژه‌های بسیاری در مناطق مختلف دنیا که شامل تصویب قطعنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و نیز قوانین جلوگیری از حمل و نقل غیرقانونی پسماندهای خطرناک کشورهای توسعه‌یافته به کشورهای در حال توسعه می‌شود خود گواهی بر حضور مثبت و مؤثر سازمان‌های بین‌المللی در عرصه محیط زیست به‌ویژه حراست از آن در برابر پسماندها است که از آن جمله می‌توان به قطعنامه (۱۴) ۵۸۲ مجمع عمومی سازمان بین‌المللی دریانوردی (ایمو) در مورد دستورالعمل برای ساخت و ساز و تجهیزات کشتی‌های حامل پسماندهای مایع خطرناک به منظور تخلیه در دریا مصوب نوامبر ۱۹۸۵ و قانون مصوب کمیسیون اروپا در جولای ۲۰۱۱ برای مقابله با محموله پسماندهای غیرقانونی که باعث آسیب به محیط زیست و سلامت انسان می‌شوند، اشاره نمود.

تعارض منافع

تعارض منافع در این مقاله وجود ندارد.

منابع

فارسی

- بیران، صدیقه، ۱۳۸۵، اصلاح ساختار سازمان ملل متحد در زمینه محیط زیست، **فشریه راهبرد**، شماره ۴۱.
- بریسم، اوی و ساوث، نیگل، ۱۳۹۸، جرم‌شناسی سبز و جرایم و آسیب‌های زیست‌محیطی، ترجمه رستم علی

اکبری و نادر چمنی، **مجله تمدن حقوقی**، شماره ۵.

- بیگ زاده، ابراهیم، ۱۳۸۹، **حقوق سازمان‌های بین‌المللی**، چاپ اول، تهران، انتشارات مجد.
- تقی زاده انصاری، مصطفی، ۱۳۸۷، **حقوق محیط زیست در ایران**، چاپ دوم، تهران، انتشارات سمت.
- خانی، محمدحسن، ۱۳۸۹، **پیشینه نقش سازمان‌های بین‌المللی در نظام بین‌الملل**، چاپ اول، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق (ع).
- طیبی، سبحان، ۱۳۹۹، **مروری بر توسعه سازوکارها در پرتو حقوق بین‌الملل محیط زیست، مجله تمدن حقوقی**، شماره ۶.
- موسی‌زاده، رضا، ۱۳۸۶، **سازمان‌های بین‌المللی**، چاپ شانزدهم، تهران، انتشارات میزان.

لاتین

- Annette Petsonk, Carol, The Role of the United Nations Environment Programme (UNEP) in the Development of International Environmental Law, American University International Law Review, Volume 5, 1990.
- United Nations Conference on the Human Environment Stockholm, 1972.
- Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal, 1989.
- United Nations Environment Programme (UNEP).
- www. unep.org.
- www. unic-ir.org.
- www. unitar.org.
- Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade, 1998.
- Convention on Access to Information, Public Participation in Decision- Making and Access in Environment Matters, (Arhus) , 1998.
- Rio Declaration on Environment and Development, 1992.
- The Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants (POPS).
- Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal, 1989.
- www. who. int.
- esolution a. 348 (IX) , Provision of Reception Facilities for Oil Residues and Wastes under the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, Adopted on 12 November 1975, Agenda Item 8, www. imo.org, p1, at 1.
- Resolution A. 395 (x) , Acceptance of Duties Under the Convention on the Prevention of Mariine Pollution by Dumping of Wastes and other Matter, 1972, Adopted on 14 November 1977, Agenda Item 9, www. imo.org, p1, at 1.
- The Law of the Sea for The International Maritime Organization, Study by the Secretariat of the International Maritime Organization (IMO) , 2012, www. imo.org, pp 1-110,

at 65.

- Resolution A. 582 (14) , Guidelines for the Construction and Equipment of Ships Carrying Hazardous Liquid Wastes in Bulk for the Purpose of Dumping at Sea, Agenda Item 10 (b) , 1985, www. imo.org, pp 1-16, at 1.
- Resolution MEPC. 43 (30) , Prevention of Pollution by Garbage in the Mediterranean, 1990, www. imo.org, p1, at 1.
- Resolution A. 742 (18) , Procedures for the Control of Operational Requirement Related to the Safety of Ships and Pollution Prevention, Agenda Item 11, 1993, www. imo.org pp 1-16, at 1.
- Resolution A. 896 (21) , Provision and Use of Port Waste Reception Facilities, Agenda Item 11, 1999, www. imo.org, p 1, at 1.
- MEPC. 1/Circ. 671, Guide to Good Practice for Reception Facility Provides and Users, 2009, www. imo.org, pp 1-19, at 1.
- Resolution MEPC. 219 (630), 2012 Guidelines for the Implementation of Marpol Annex V, 2012, www. imo.org, pp 1-32, at1.

Legal Civilization

No.10-Spring 2022

- Civil liability of the Official expert of the Judiciary in Iranian and French Law with Emphasis on Judicial Procedure - **Hasan Badini, Sepideh Razi, Mohamad Mehdi-pour**
- Saadi Shirazi's Compatibilities with the Teachings of Modern Public Law **Majid Najjarzadeh Hanjani**
- Criminal Protection of the Right to the Environment **SHima Naderi, Majid Motallebi**
- The Role of Civic Society in Citizenship Rights' Establishment **Farzaneh Dashti, Abdolkarim SHAheydar**
- The Effects of Increasing the Capital of Joint Stock Companies in Iranian and American Law **Afshin Mojahed**
- Judicial Challenges in Combating Environmental Crimes in Iranian Criminal Law **Esmaeil Kashkoulia, Abass Sheikh-holeslami**
- International Aviation Law Approach to Liability for Corona Virus Transmission in Aviation **Yeganeh Sadat Safavi**
- Effects of Government Contracts on Iranian and British Law **Mohammad Reza Burbur**
- Mediation, Participatory Justice System, third Generation Criminal Justice System and Litigation Rights - **Sadegh Fetili, Sayyed Mohammad Salehi**
- Value and Validity of Expert Theory in Iranian and French Law **Sayyed Jafar Hashemi Bajegani, Maisam Sobhani**
- Environmental Policy Approach in Reducing Risks; Strategies and Approaches **Zahra Tallieolia, Davud Khorramdel**
- Efficient Jurisprudential Rules in the Responsibility of Wasting People's Time **Hamid Soleymani, Rahime Abbasi - Bonari**
- the Role of UN Agencies in Preventing Environmental Pollution from Waste as Global Biosecurity **Rostam Ali Akbari, - Sayyed Mehdi Mousavi**
- Fundamentals of Correcting Non-Common Contracts in the Era of Legislation by Relying on Religious Rerms and Generalities **Sayyed Alireza Amin**
- New Reproductive-Biological Technologies and Child Rights: An Introduction to the Future of Childhood in Iran - **Maryam SHA'ban**
- Pathology of Determining the Punishment in Family Crimes in Fifth Book of the Islamic Penal Code (Tazirat) Approved in 1996; From Explaining the Damage to Providing Solutions **Mahdi Mozafari Anari, Mohammad Amini Zadeh, Ali Arefi Maskoni**
- The Principle of Correctness in Transactions with Emphasis on the Possibility of its Flow in Legal Doubts **Maedeh - Chini Saz, Omid Mohammadi, Ghasem Shaabani**
- About the Theory of Invalidity of Preliminary Investigations in the Iranian Criminal Proceedings (According to the Code of Criminal Procedure Approved in 2014) **Masoud Fadaei Dehcheshmeh, Amir Soleimani, Homeira Taheri**
- A Reflection on the Law Governing the Contractual Obligations of the Insurance Contract in Iranian and American Law - **Farzad Karami kolmoti, Hamed Babaei**
- Investigating the Establishment of Bailment in the British and American Legal Systems and its Application to the Trust - Institution in Iranian Law **Nastaran Arzainan, Mahsasadat Nabavi**
- Criteria for Separating the Crime of Kidnapping from Similar Crimes in the Iranian Penal System **Ahmadreza - Emtehani, Javad Naderi ooj Boghzi, Ali Paidarfard**
- An Introduction to the Principles and Obstacles of Extradition in International Law **Reza Alipanah**
- Corona Virus Effects on Juvenile Delinquency with Respect to USA Law **Peyman Dolatkah Pashaki**
- Manifestations of Change in the Differential Criminal Policy of the Crimes of the Armed Forces of Iran and the United - States of America by the Method of Impunity and Decriminalization **Yasser SHakeri, Alireza Salehi, GHolam Hosein Rezaei**